

Προαγωγικές Γραπτές Εξετάσεις

Εισηγητής/τές: Γ. Ουρανίου, Χρ. Νεοκλέους
Ελ. Πολυκάρπου, Γ. Μιχαήλ

Τάξη: Α' Λυκείου

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Αρ. Μαθ.: 163

Ημερομηνία: 2.6.1997

Χρόνος: 2 ώρες 30'

ΜΕΡΟΣ Α' ΕΚΘΕΣΗ (Μον.50)

Να αναπτύξετε ένα από τα πιο κάτω θέματα:

1. Αναφερθείτε στις σημαντικότερες μορφές καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος στον τόπο μας και εισηγηθείτε μέτρα για αντιμετώπισή τους.
2. Οι θετικές και οι αρνητικές συνέπειες από την τουριστική ανάπτυξη στον τόπο μας.
3. Η αστυφιλία προκαλεί πολλές αρνητικές συνέπειες στον τόπο μας. Με ποια μέτρα μπορεί να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο αυτό για αναζωογόνηση της υπαίθρου;

ΜΕΡΟΣ Β' ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ:

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις:

- α. Αιστάνομαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής. Ακουμπώ πάνω στο προπέτασμα σαν να κουράστηκα ξαφνικά πολύ. Από μέσα μου αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά. Στέκουμαι έτσι πολλήν ώρα, με το κεφάλι όλο χρώματα, ακουμπισμένο στα σαπισμένα σακιά. Με δυο δάχτυλα λαφριά, προσεχτικά, αγγίζω την παπαρούνα. Ξαφνικά με γεμίζει μια έγνια, μια ζωηρή ανησυχία πως κάτι μπορεί να πάθει τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός. Παίρνω τότες στη ράχη ένα γερό τσουβάλι (δαγκάνω τα χείλια από την ξαφνική σουβλιά του ποδιού), και τ' ακουμπώ με προφύλαξη μπροστά στο λουλούδι. Έτσι λέω θα 'ναι πάλι κρυμμένο για όλους τους άλλους. Χαμογελώ πονηρά. Κατόπι σηκώνομαι ξανά στα νύχια κι απλώνω το μπράτσο έξω. Ναι. Το άγγισα λοιπόν πάλι! Τρεμουλιάζω από ευτυχία. Νιώθω τα τρυφερά πέταλα στις ρώγες των δαχτύλων. Είναι μια ανεπάντεχη χαρά της αφής. Μέσα στο χέρι μου μυρμιδίζει μια γλυκιά ανατριχίλα. Ανεβαίνει ως τη ράχη. Είναι σαν να πεταλουδίζουν πάνω στην επιδερμίδα τα ματόκλαδα μιας αγαπημένης γυναίκας. Φίλησα τις ρώγες των δαχτύλων μου. Είπα σιγά σιγά:
- Καληνύχτα...καληνύχτα και να 'σαι βλογημένη.
- Γύρισα γρήγορα στ' αμπρί. Ας μπορούσα να κάμω μια μεγάλη φωταψία...Να κρεμάσω παντού σημαίες και στεφάνια! Άναψα στο λυχνάρι τέσσερα φτιλίσια και τώρα πασχίζω να τη χωρέσω εδώ μέσα, μέσα σε μια τόσο μικρή γούβα, μια τόσο μεγάλη χαρά. Η ψυχή μου χορεύει σαν μεγάλη πεταλούδα. Χαμογελώ ξαπλωμένος ανάσκελα. Κάτι τραγουδάει μέσα μου. Τ' αφουκράζομαι. Είναι ένα παιδιάτικο τραγούδι:

Φεγγαράκι μου λαμπρό...

(Στρ. Μυριβήλη, "Η μυστική παπαρούνα")

1. Ποια τα συναισθήματα του στρατιώτη στο πιο πάνω απόσπασμα;
Πώς τα διακιοιολογείτε; (Μον.5)

β. (Οι εργάτες του χυτηρίου παράτησαν τη δουλειά τους κι έτρεξαν να
καμαρώσουν τ' ολόγυμνο παλικάρι που είχε φτάσει από τα μέρη του
Νότου. Ήταν ήσυχο, μόλις έσφιγγε τους γρόθους του, το μέτωπο το
είχε καθαρό, και στα χείλη του αχνόφεγγε ένα χαμόγελο. Το αναστήμά
του δεν περνούσε το φυσικό, οι καλοπλασμένοι μυώνες του δεν
έδειχναν περισσότερη δύναμη απ' όση του νέου που γυμνάστηκε σε
αρμονικά αγωνίσματα. Το ένα σκέλος στήριζε το λυγρό σώμα, το άλλο
αναπαυόταν. Έλεγε πως ο ήλιος το χαίδεψε ακόμα, έτσι όμορφα το
στέρνο του δεχότανε το φως. Δεν ήξερες αν ήταν άνθρωπος ή θεός. Αν
ήταν άνθρωπος, θα είχε σπαρθεί από θεό, κι αν ήτανε θεός, θα είχε πάρει
τη μορφή ανθρώπου για να χαρεί τον κόσμο των θνητών.

Οι εργάτες, ύστερα από το πρώτο τους ξάφνιασμα, ο Στέφανος τους
είδε να παίρνουν τα μάτια τους από το άγαλμά του και ν'
αναβλεμματίζουν προς ένα γύψινο κολόσσο που ορθωνόταν εκεί στο
πλάι πάνω σε δυο μπότες γεμάτες σαφουγάρα. Ο Στέφανος δεν τον είχε
παρατηρήσει εκείνον το σαραντάπηχο όταν ήρθε κι απόθεσε στον
ίσκιο του το έργο του. Πισωπάτησε τώρα ως το μαντρότοιχο, και
χρειάστηκε να τσακίσει το σβέρκο του για να τον δει από κάτω ως
απάνω. Ήταν ένας σύγχρονος στρατιωτικός μ' ένα κοντόξυλο στο
χέρι -δίχως άλλο τη στραταρχική ράβδο του- και μ' ένα κουμπελίδικο*
κράνος στο κεφάλι, όχι μικρότερο από το καζάνι όπου έβραζε τους
ανθρώπους ο δράκος του παραμυθιού. Οι εργάτες κοίταζαν πότε το ένα
πότε το άλλο άγαλμα, κι έδειχναν να ντρέπονται. Ο Στέφανος δε
δυσκολεύτηκε να καταλάβει πως η απαγόρευση να χύνονται αγάλματα
στο χαλκό δεν έπιανε τα γλυπτά που είχαν προορισμό να ερεθίζουν το

λαό στα έργα του ολέθρου. Κατάλαβε συνάμα πως ο Κολοσσός δεν ήταν
άλλος από τον Αυτοκράτορα.

(Π.Πρεβελάκη, "Η κεφαλή της Μέδουσας")

1. Τι συμβολίζουν τα δύο αγάλματα και ποια συμπεράσματα εξάγονται από την
τύχη που είχαν; (Μον.5)

γ. Δακρυσμένο πουλί,

στην Κύπρο τη θαλασσοφίλητη

55 που έταξαν* για να μου θυμίζει την πατρίδα,
άραξα μοναχός μ' αυτό το παραμύθι*,
αν είναι αλήθεια πως αυτό είναι παραμύθι,
αν είναι αλήθεια πως οι άνθρωποι δε θα ξαναπιάνουν
τον παλιό δόλο των θεών

αν είναι αλήθεια

60 πως κάποιος άλλος Τεύκρος, ύστερα από χρόνια,
ή κάποιος Αίαντας ή Πρίαμος ή Εκάβη
ή κάποιος άγνωστος, ανώνυμος, που ωστόσο
είδε ένα Σκάμαντρο να ξεχειλάει κουφάρια,
δεν τό 'χει μες στη μοίρα του ν' ακούσει
65 μαντατοφόρους* που έρχονται να πούνε
πως τόσοσ πόνος τόση ζωή
πήγαν στην άβυσσο

για ένα πουκάμισο αδειανό για μιαν Ελένη.

(Γ. Σεφέρη, "Ελένη")

1. Ποια αγωνία εκφράζει ο ποιητής στο πιο πάνω απόσπασμα που το καθιστά διαχρονικό; (Μον.5)
Δικαιολογείται η αγωνία του;

- δ. -
Τα χείλη της σφίγγονται, η κόκκινη
15 μαντίλα της παίζει. Θέλει να την
βοηθήσει, αλλά — το σπίτι είναι έρημο.
Δεν έχει σε ποιον ν' αφήσει σ' αυτόν
τον κόσμο για μια στιγμή το παιδί της.

(Ν.Βρεττακου, "Δυο μητέρες νομίζουν πως είναι
μόνες στον κόσμο")

1. Σχολιάστε με συντομία το νόημα των πιο πάνω στίχων. (Μον.5)

- ε. -
Σ' ερκές, σ' ερκές επκιάσασιν και στην παλιώστραν πάσιν.
Τσ' αι τσ' εί 'νι που παλιώννασιν τρεις νύκτες, τρεις ημέρες.
Τσ' ει-πόπκιαννέν ο Χάροντας τα γαίματα πιτούσαν,
τσ' ει πόπκιαννεν ο Διενής τα κόκκαλα ελυούσαν.
Τσ' ει πόνοσεν ο Χάροντας, πως εν να τον νιτς' ήσει,
επολοήθην τσ' είπεν του του Διενή τσ' αι λέει:
- «Τσ' αι χάμνα, χάμνα, Διενή, για να μεταπκιαστούμεν».
Τσ' εχάμνισεν ο Διενής για να μεταπκιαστούσιν.
Χρουσός ατός εγίνηκεν, στους ουρανούς τσ' εξέην,
τσ' άνοιξεν τες αλάτες του τσ' αι τοθ θεόδ δοξάζει.
- «Δοξάζω σε, καλέ Θεέ, που 'σαι στα ψηλωμένα
Καμμά βουλή εγ γένεται με δίχως σου εσένα.
Ανδρειωρκές που τόδωσες και πώς να σου τοφ φέρω»;
- «Τσ' αι πκιάσε, πκιάσε, Χάροντα, τσ' αι ταύτην τηθ θεότην
του Διενή την έπαρε τσ' έρκεται ταπισώσ σου».
Τσ' αι πκιάννει, πκιάνν' ο Χάροντας τσ' αι τσ' είνην τηθ θεότην
του Διενή την έδειξέν, τσ' αι ππέφτει ότό κρεβάτιν

1. α) Από πού είναι παρμένο το πιο πάνω απόσπασμα και σε ποιο είδος δημοτικών τραγουδιών ανήκει;
β) Ποια γνωρίσματα του Δημοτικού τραγουδιού εντοπίζετε στο πιο πάνω απόσπασμα ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή; (Μον.5)
2. Ποια διαχρονικά γνωρίσματα του Ελληνισμού εντοπίζετε στο πιο πάνω απόσπασμα. (Μον.5)

ΜΕΡΟΣ Γ' ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ.

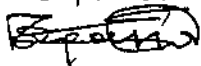
1. Να συγκρίνετε τη συμπεριφορά του Δημήτρη Βένη με αυτή της γυναίκας του Ειρήνης, όπως παρουσιάζεται στην προσφυγική κοινωνία. (Μον.5)
2. Το έργο "Γαλήνη" μπορεί να χαρακτηριστεί ως αισιόδοξο; Διακαιολογήστε την απάντησή σας. (Μον.5)

ΜΕΡΟΣ Δ' ΓΛΩΣΣΑ

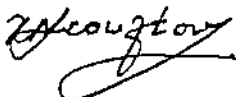
1. Σχηματίστε δικές σας προτάσεις με τις πιο κάτω λέξεις ώστε να φαίνεται η σημασία τους:
αρμονικά, κολοσσός. (Μον.6)
2. Γράψετε από ένα αντίθετο για τις πιο κάτω λέξεις:
συγκινημένος, θνητός
αδιάφορος (Μον.2)
3. Να δώσετε ένα συνώνυμο για την καθεμία από τις πιο κάτω λέξεις:
καλοπρασμένος, όλεθρος (Μον.2)

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

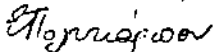
Γ. Ουρανίου

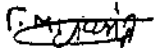
Χρ. Νεοκλέους

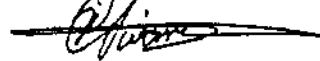
Ελ. Πολυκάρπου

Γ. Μιχαήλ

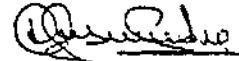

Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

(Γ. Χ' Ιωάννου)

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

(Δήμος Ρουσούνιδης)